

Dezinformace

W cs.wikipedia.org/wiki/Dezinformace

[Skočit na navigaci](#) [Skočit na vyhledávání](#)

Dezinformace je součást propagandy a je definována jako nepravdivá informace, která je záměrně šířena za účelem oklamání lidí.^{[1][2][3]} Někdy je zaměňována s misinformací, což je nepravdivá informace, která ale není záměrná. Slovo dezinformace vzniká přidáním latinské předpony *dis-* ke slovu *informace* a znamená „převrácení nebo odstranění informace“.

Podle Min. vnitra „dezinformace znamená šíření záměrně nepravdivých informací, obzvláště pak státními aktéry nebo jejich odnožemi vůči cizímu státu nebo vůči médiím, s cílem ovlivnit rozhodování nebo názory těch, kteří je přijímají“.^[4] Podle Vojenského zpravodajství dezinformace zpravidla zapadají do nějakého širšího obsahu, neboť jejich autoři obvykle sledují rozsáhlejší agendu, a dále pak dezinformace nemusí být smyšlená. Může se jednat o informaci prezentovanou v zavádějícím kontextu, takže kupříkladu vyjádření nevýznamných osob zcela marginálních může být prezentováno jako odraz nálad celé společnosti nebo jejich významné části.^[5]

Někdy je cílem jen zpochybnit původní informaci nebo její pravdivostní hodnotu předstíráním, že existuje jakási alternativní pravda. Dezinformací však je i šíření pravdivých informací, které jsou vytvržené z kontextu a zveličené.^[6] Člověku, který šíří dezinformace, se říká **dezinformátor**.

Dělení

V základním dělení se rozlišují ***dezinformace pasivní***, kdy dochází k manipulaci již existující informace, ve smyslu jejího zpoždění, zatajení či likvidace. Druhou skupinou jsou

dezinformace aktivní, které jsou vyráběny či záměrně pozměňovány.

Použití

Dezinformace bývá využívána zejména ve válečných konfliktech nebo v rámci výzvědných tajných služeb (špionáže). Příkladem může být klasická varianta dezinformace, kterou uplatnil athénský vojevůdce Themistoklés, když oklamal krále Xerxa I., čímž zvítězil v bitvě u Salamíny roku 480 př. n. l.

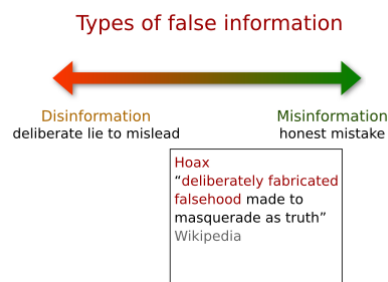
V moderní éře je dezinformace šířena také v politickém boji prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Nejrozšířenějším zdrojem dezinformací jsou dezinformační weby, jejichž články se nejvíce šíří na sociálních sítích a pomocí e-mailů.

Příklady

- Příkladem politického boje může být falešná zpráva vypuštěná KGB, že AIDS byl vyvinut v rámci vojenského výzkumu Spojených států amerických. Tuto informaci převzaly a vytiskly indické noviny a následně se dezinformace rozšířila do celého světa.
- V českém prostředí je příkladem klamná zpráva o údajném zabití studenta Martina Šmída na Národní třídě 17. listopadu 1989. Informaci vypustila Drahomíra Dražská. Fámou si prý vymyslela jen ze vzteku a z bezmoci nad tím, že byla na Národní třídě zraněna.^[7]
- Za šíření dezinformací bylo označeno tvrzení vlád Spojených států a Velké Británie a jejich zpravodajských služeb, že Irák krátce před invazí do Iráku v roce 2003 vlastnil zbraně hromadného ničení.^[8] Podle bývalého britského premiéra Gordona Browna byla samotná britská vláda obětí dezinformační kampaně ze strany Spojených států.^[9]

- Vláda Sociálních demokratů ve Švédsku varovala před šířením dezinformací a propagandy ze strany Ruska před parlamentními volbami v roce 2018. Vyškolila proto úředníky a do švédských domácností distribuovala miliony letáků varujících před hrozbou. Po volbách provedl Oxford Internet Institute, který je součástí Oxfordské univerzity, analýzu šíření falešných zpráv a dezinformací ve Švédsku a zjistil, že okolo 80 % hlavních zdrojů bylo domácího švédského původu, zatímco ruské zdroje představovaly pouhé 1 % URL adres.^{[10][11]} Rusko bylo obviněno, že ke koordinovanému šíření dezinformací využívá tzv. trollí farmy.^[12]
- Americká kyberbezpečnostní firma New Knowledge, jejíž zprávu o údajném ruském působení a ovlivňování voleb zveřejnil zpravodajský výbor amerického Senátu jako důkaz vlivu ruských *fake news* a dezinformací ve Spojených státech, byla v prosinci 2018 obviněna, že ve spolupráci se společností napojenou na Demokraty vytvořila tisíce falešných ruských trollů na Facebooku a Twitteru, kteří měli během senátních voleb v Alabamě vytvořit dojem, že Rusové podporují republikánského kandidáta Roye Moora. Moore nakonec volby do Senátu prohrál.^{[13][14]}

Disinformation vs Misinformation

Misinformace

Často za totožný pojem je považováno slovo **misinformace**, které však má podobný hlavní (denotativní) význam, leč v některých dílčích významech se liší. Dezinformace je úmyslně lživá informace za účelem poškození či ovlivnění někoho. Oproti tomu misinformace je většinou nezáměrně nepravdivá informace čili chybná. Popřípadě může jít o satirické pojetí zpráv (například web. Tisíckráte.cz).

Odkazy

Reference

---

1. ↑ *Ion Mihai Pacepa and Ronald J. Rychlak. Disinformation: Former Spy Chief Reveals Secret Strategies for Undermining Freedom, Attacking Religion, and Promoting Terrorism. [s.l.]: WND Books, 2013. ISBN 978-1-936488-60-5. S. 4–6, 34–39, 75. (anglicky)*
2. ↑
3. ↑
4. ↑ *Definice dezinformací a propagandy. mvcz.cz [online]. [cit. 18.6.2022]. Dostupné online.*
5. ↑ *Vojenské zpravodajství MO: Výroční zpráva vojenského zpravodajství za rok 2020*
6. ↑ *MILLER, Carl. Focusing on ‘Disinformation’ Creates More Problems Than It Solves [online]. 2022-11-18 [cit. 2022-11-19]. Dostupné online. (anglicky)*
7. ↑ *Drahomíra Dražská: Strůjkyně zprávy o mrtvém Šmídovi promluvila. ČT24 [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné online.*
8. ↑ *WMD and the fatal war of misinformation. The Independent [online]. 25. ledna 2004. Dostupné online.*
9. ↑ *Britain was 'mised' and 'misinformed' by US over Iraq's WMDs. SBS News [online]. 5. listopadu 2017. Dostupné online.*
10. ↑ *Fake News Takes Its Toll on Sweden’s Elections. www.bloomberg.com. Bloomberg, 15. listopadu 2018. Dostupné online. (anglicky)*
11. ↑ *New report shows that Swedish election second only to US in proportion of ‘junk news’ shared. Oxford Internet Institute [online]. 6. září 2018. Dostupné online.*
12. ↑ *Novinářka popsala, jak funguje ruská továrna na fake news. ‚Smrtí mi pak vyhrožovali i přátelé,‘ vzpomíná. iROZHLAS [online]. Český rozhlas [cit. 2020-03-16]. Dostupné online.*

13. ↑ *Group touted by Democrats for 'bombshell' Russia report was behind Alabama Senate race tricks. Fox News [online]. 28. prosince 2018. Dostupné online.*
14. ↑ *GREENWALD, Glenn. NBC News, to Claim Russia Supports Tulsi Gabbard, Relies on Firm Just Caught Fabricating Russia Data for the Democratic Party. The Intercept [online]. 3. února 2019. Dostupné online.*

Literatura

KOVAŘÍKOVÁ, Zdeňka; GROHMANN, Jan. Rusko a dezinformace. Armádní noviny [online]. 2022-10-21 [cit. 2022-11-30]. Dostupné online.

- [Obrázky, zvuky či videa k tématu Dezinformace na Wikimedia Commons](#)
- [Slovníkové heslo dezinformace ve Wikislovníku](#)
- [iRozhlas: Tag dezinformace](#)
- [Zadrazilová, I.: Informace a dezinformace z hlediska jejich dopadu na společnost, bakalářská práce, FF MU v Brně, 2007](#)

Autoritní data

- [NKC: ph138026](#)
- [TDKIV: 000000095](#)
- [GND: 4252093-9](#)
- [LCCN: sh85038430](#)
- [LNB: 000060287](#)
- [NARA: 10640251](#)
- [NLI: 987007557964705171](#)